

A népzeneoktatás múltjáról és jelenéről a művészeti nevelés tükrében

Dragony Gábor

Kulcsszavak: népzeneoktatás, kurrikuláris oktatás, extrakurrikuláris oktatás, népzeneoktatás-történet

Absztrakt

Kutatási témám a népzeneoktatás szerepe a művészeti nevelés kurrikuláris és extrakurrikuláris helyszínein. A „szerepek” közül kiemelten szeretnék foglalkozni az élményszerzéssel és -nyújtással. Ehhez szorosan kapcsolódik az élményt biztosító tevékenység funkciója a nevelésben. Kutatásom első lépéseként a hazai népzeneoktatás történetét mutatom be vázlatosan.

A népzeneoktatás szinte egyidős a népzenevel és kezdetben nem intézményesült formában valósult meg. A hagyományos népzeneoktatás a népzeneészek képzésére vonatkozott.

Eleinte az „apáról fiúra szálló” tanítás-tanulás volt jellemző, ami leginkább Erdélyben máig fennmaradt. A Felvidéken a jó muzsikusok híres tanítómesterek is voltak, és a szülők a tehetségesnek vélt gyermekeiket ilyen mesterekhez adták tanítani.

A 70-es évek elején kezdődött Budapesten, majd vidéken is mozgalommá vált a népzene és néptánc megismerése. Az első táncház új szórakozási formát alakított ki, és megnőtt a városi fiatalok érdeklődése a hangszeres népzene és a néptánc hagyományának gyakorlati elsajátítására a népzenei dialektusok területén.

Elsőként Magyarországon a mai Óbudai Népzenei Alapfokú Művészetoktatási Iskola indult az 1974/75-ös tanévben. A másik, régóta működő, népzenei tanszakkal is rendelkező iskola a mostani Budapest XXII. kerületi Nádasdy Kálmán Alapfokú Művészeti Iskola és Általános Iskola. Harmadik több évtizedes múlttal rendelkező intézmény a Hermann László Zeneművészeti Szakközépiskola és AMI. A rendszerváltást követően ezek mellett sorra alakultak az országban a népzene (is) oktató iskolák alapfokon.

A középfokú rendszerben egyre több helyen kezdődött el a jazz-, nép- és az egyházzene-képzés, hiszen a felsőfokú képzésben is helyet kaptak ezek a szakirányok.

A felsőfokú népzenei képzés először a tanárképzésben jelent meg Nyíregyházán. A Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézetében 2015-től népzene- és népi kultúra-tanár képzés indult. 2007-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen kezdődött hangszeres és énekes népzene-sz alapképzés, 2010-ben a népzeneoktatási mesterképzés. 2014-ben vezették be az osztatlan, kétszakos tanárképzést.

A közoktatáson kívüli népzeneoktatás helyszínei például a táborok, a különböző intézmények által szervezett szakkörök, tanfolyamok, továbbképzések.

Szakirodalom

Agócs Gergely (2010): *A mesterség elsajátításának társadalmi intézménye a cigányzenészek körében*. Folkrádió, Folkszemle

http://folkradio.hu/folkszemle/agocs_amestersegelsajatitasa/index.php

Agócs Gergely (2008): A Felső-Bodrogköz hangszeres zenei hagyománya. Folkrádió, Folkszemle http://folkradio.hu/folkszemle/agocs_bodrogkoz/index.php

Bolya Mátyás–Fügedi János (2016): A magyar népzene-szakképzés szakterületi megújítása és a képzési szintek szerinti harmonizációja. 2016. 10. 18-i megtekintés, Parlando, http://www.parlando.hu/2016/2016-5/Bolya_Fugedi_Nepzeneszekkepzes.pdf

Dobszay László (2009a): A népzene pedagógiai jelentősége. In: Sebő Ferenc (szerk.): *Népzenei olvasókönyv*. Hagyományok Háza. Budapest. 262.

- Dobszay László (2009b): *Kodály után. Tűnődések a zenepedagógiáról*. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete, Kecskemét. 25.
- Eckhardt Gábor (2009): A középfokú zenész-szakképzés, a zeneművészeti szakközépiskolák helyzete az elmúlt 20 évben. 2017. 01. 08-i megtekintés, *Zeneoktatásunk*, http://www.hunmusic.hu/tanulmanyok/zeneoktatasuk_fuzet_09.pdf 69–84.
- Halmos Béla (2006): A táncházmozgalomról. In: Sándor Ildikó (szerk.): *A betonon is kinő a fű. Tanulmányok a táncházmozgalomról*. Hagyományok Háza, Budapest. 7–20.
- Homor Istvánné (2009): Tanulmány a zeneiskolák helyzetéről a rendszerváltozástól napjainkig. 2017. 01. 08-i megtekintés, *Zeneoktatásunk*, http://www.hunmusic.hu/tanulmanyok/zeneoktatasuk_fuzet_09.pdf 9–44.
- Jávorszky Béla Szilárd (2013): *A magyar folk története*. Kossuth Kiadó – Hagyományok Háza, Budapest. 106–180.
- Könczei Csongor (2011): *A kalotaszegi cigányzenészek társadalmi és kulturális hálózatáról*. Kriza János Néprajzi Társaság. 108–117.
- Kiss Ferenc (2006): Számvetés – a népzenei mozgalom három évtizede. In: Sándor Ildikó (szerk.): *A betonon is kinő a fű. Tanulmányok a táncházmozgalomról*. Hagyományok Háza, Budapest. 67–70.
- Magyar közlöny* 77. 2015. június 4. 2017. 01. 10-i megtekintés, <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK15077.pdf>.
- Magyar Közlöny* 85. 2016. június 13. 2017. 01.10-i megtekintés, <http://www.magyarokozlony.hu/dokumentumok/cb315ca5a3b38af40a509f936a7cfdc563fa1bf0>
- Magyar Közlöny* 187. 2016. december 2. 2017. 01. 10-i megtekintés, <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK16187.pdf>
- Paksa Katalin (2008): *Magyar népzene-történet*. Balassi Kiadó, Budapest. 11–25.
- Pávai István (1993): *Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje*. Teleki László Alapítvány, Budapest. 173–178.
- Sebő Ferenc (2009): *Népzenei olvasókönyv*. Hagyományok Háza, Budapest. 13–94.
- Rómer Judit (2015): Hagyományok és hagyományozódás átalakulása Magyarországon. 2017. 01. 09-i megtekintés, http://folkradio.hu/folkszemle/romer_magyarpalatka/index.php
- Sárosi Bálint (2003): *Zenei anyanyelvünk*. Mezőgazdasági Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest. 201–217.
- Vágó Irén (2003): Az oktatás tartalma. Függelék. In: Halász Gábor–Lannert Judit (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2003*. Országos Közoktatási Intézet, Budapest. 467. 2017.01.08-i megtekintés, <http://mek.niif.hu/01300/01399/01399.pdf>
- Vágó Irén, Simon Mária és Vass Vilmos (2011): A tanítás-tanulás tartalma. Függelék. In: Balázs Éva, Kocsis Mihály és Vágó Irén (szerk.): *Jelentés a magyar közoktatásról 2010*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Budapest, 468. oldal 2017. 01. 08-i megtekintés, <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
- Varga Sándor (2016): A tánczenei szolgáltatás Visában és környékén az 1900-as évek elejétől az 1970-es évekig. 2017. 01.10-i megtekintés, http://folkradio.hu/folkszemle/varga_tanczenei_szolgáltatás_visaban/zenei_onellatás_visaban_es_kornyeken/index.php
- Virágvölgyi Márta (2008a): Beszélgetés Dobos Károly széki primással – Részletek egy 1977-es széki gyűjtésből. 2017. 01. 10-i megtekintés, http://folkradio.hu/folkszemle/viragvolgyi_doboskaroly/index.php
- Virágvölgyi Márta (2008b): Egy magyar parasztprimás Széken. 2017. 01. 10-i megtekintés, <http://folkradio.hu/folkszemle/cikk.php?id>
- Virágvölgyi Márta (2013): Beszélgetés Zerkula János gyimesi primással. 2017. 01. 10-i megtekintés, http://folkradio.hu/folkszemle/viragvolgyi_zerkula/index.php